

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 9. Consilium mutare sapientis est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

Charissimi, nolite omni Spiritui credere.
I. Jo. 4. 1. Repeto, quia necesse est, ut repe-
tam, & hoc mentibus vestris vehementer incul-
cem: *Charissimi, nolite omni Spiritui credere.*
S. Aug. s. 13. de V. Apost.

Cave eorum Zizania; nec facile iis credendum
putes: nervi enim sunt, & quidam artus sapien-
tiae, non temere credere. S. Ambr. ep. 44.

Non quid concupiscat Caro, sed quid suadeat
Spiritus, attendendum est. Caro praesentia, ac
temporalia; Spiritus vero futura, & aeterna, natu-
raliter appetit bona. S. Laur. Just. in fact. am.
cap. 8.

Veniunt saepe ad mentem meam cogitationes
innúmerae, & surgunt affectiones multae, & solli-
citant me de cura corporis, & suggerunt multa
de vobis necessitates. Conveniunt ibi quasi ad
consulendum; veraciter autem ad decipiendum;
& congregantur Consiliarii multi, & consiliato-
res vani, imò deceptores veri. Congregantur
autem quasi in consilium unum, & quasi ad qua-
rendum consilium bonum; & dantur in com-
mune consilium multa, sed inutilia, & vana;
quia consilium vanitatis est; & totum eorum
consilium de vanitate est. Sudent fumere vi-
num propter stomachum, somnum extendere
propter cerebrum; carnem fovete, ne tabescat;
corpus recreare; ne deficiat; abstinentiam ali-
quantum relaxare; quieti parumper indulgere.
Et in hunc modum agitur de cura corporis cura
superflua; & de vanitate ventilatur quasi vana;
& super huiusmodi negotio consumitur saepe dies
integra. Rich. à S. Vict. Annot. in Pl. 25.

Animus jam totus directus ad caelum non fa-
cile recipit de terrenâ parte consilium. S. Valeria-
nus Ep. hom. 18. de bono discipl.

Heu! quot, & quantos, maledicta mundiâ-
lium consilia supplantaverunt, & conceptum in
eis per Spiritum Sanctum DEI Filium extinxerunt.
Hæc est illa potio misera, & mortifera,
persuasio diabolica, quæ in multis spiritua-
lem conceptum impedit; in perisquæ con-
ceptum jam per propositum formatum; vel
per votum jam perfectum; interficit, & ex-
tinguit. S. Bonav. tr. de 5. perfect. pueri
JESU.

§. IX.

Consilium sapientis est mutare.

Motivum I.

DEUS, & Christus Dominus.

Poenitet me fecisse eos. Gen. 6. 7. & delet,
quem fecerat.

*Ne, quasi, dicant Aegyptii, callide edu-
xit eos.* Ex. 32. 12. Poterat DEUS Moyfi re-
spondere excusanti scelus: quid mea refert, si
obloquantur Aegyptii jam decies à me vapulan-
tes; si audent blasphemis vocibus honorem
meum impetere. Ego, postquam in eremo He-
braeos sepelivero, Nilò effuso, Aegyptios obru-
am. Nec Spes Abrahæ factæ remove me
possunt à supplicio in ingratum populum de-
cretò: nam quod destinabam Patriarchis fidelibus
& reverentibus, donare nolo contumacibus
posteris, & idololâtris. Hoc DEUS non dixit; sed

Polyanb. Sacr. Tom. I.

contradicens argumenta comprobans, gladium
vagina reddidit. *Placatus est Dominus, ne fa-
ceret malum.* v. 14. Si DEUS admittit considera-
tionem adductam ab homine; poterit ad eò super-
bus quisquam reperiri, qui non auscultet propo-
sitas rationes, & deliberata non mutet; quoties me-
liora, quam quæ statuit, adducuntur? Oliva t. 3.
conc. 8. die 5. Ven. in Quadr.

*Poenitet me, quòd contituerim Saul re-
gem.* I. Reg. 15. 11. & abiecit regnò, quem
regno praefecerat.

Egrum Ezechiam inviserat Isaias dicens:
praecepe domui tuae - revertere. 4. Reg. 20.
1. 5. DEUS, quod dixerat; revocat. Et nos
ea quoque revocare nolumus, quæ iniquè statui-
mus; hòc tantum nomine, quòd ea statueri-
mus. An sapientiores DEO sumus, aut honora-
tiores? ut pudere nos debeat actuum rectorum?
Id. ib.

*Miserus est DEUS super malitiam, quam
locutus fuerat, ut faceret eis; & non fecit.*
Jon. 3. 10. Sapientissimus DEUS decreta retra-
ctat, & sententiam mutat: quòd nos doceat; ali-
quando mutare sententiam, non sapientis dedecus
esse, sed elogium. S. Basil. Seleuc. or. 12. poeni-
tentia poenitentiam genuit. Homines immutan-
tur, & DEUS consilia retractat; homines lacry-
mantur; & DEUS immutatur; lugent mortales,
& decretum solvit immortalis. Naxera in Jos. 2.
§. 37.

Non sum missus, nisi ad oves. Matth. 15.
24. quibus rationibus spsm omnem praedicat.
Nihilominus petente instantiùs muliere, ait: *fiat
vbi, sicut vis.* Oliva t. 1. Conc. 14.

Quid est, quod me querebatis? Luc. 2.
49. Nollet quaeri, sed Patris operibus insistere,
& populi doctrinæ. Nihilominus ad Mariæ lacry-
mas voluntati ejus se tradit. Docuit, non inflexi-
biliter adhærere consilio. Quis jam non erube-
sceret, obstinatus esse in consilio suo? quando
suum Sapientia ipsa deseruit. Sic mutavit consi-
lium suum; ut, quòd jam tunc coeperat, ex tunc,
usque ad tricesimum aetatis suæ annum, prorsus
dimiserit. S. Bern. 13. de resurr. Baeza tom. 2.
l. 11. c. 1. §. 15.

Nondum venit hora mea. Jo. 2. 4. Et
statim jubet parari opus. Credo, primam volun-
tatem fuisse, & consilium, quòd, non expectatâ
matris intercessione, vellet miraculum longius
differre; juxta quòd consilium rectè dixit,
nondum venit hora mea. At, post MA-
RIÆ preces, fuit in illo alia voluntas: Sapientis
enim est, novis attentis circumstantiis, variare
consilia. Baeza t. 2. l. 11. §. 16.

Motivum II.

Exempla hominum.

Ex Veteri.

Duo reges, Pharao Gen. 12. 20. & Abi-
melech Gen. 20. 9. raptam Saram, cum furti poe-
nitentia, Abrahæ remittunt. Poterat uterq; stu-
diosè permittere, ut è palatio Sara elaberetur, nulla
rapinae exprobratione; sed neutrum puduit,
palam obreptam feminam, palam reddere

Xx 2

viro

viro suo, evocatis cunctis aulae satrapis in suae testes poenitentibus. Adeo non indecorum vel regibus est, palam factis, & verbis testari, errasse se, & exorbitasse à jure thori, & Dei lege. Abraham, qui Gen. 21. 10. Saræ repugnanti imperanti extensionem Ismaelis, & Agar; mox illi obsecutus est; non ejectionis tantum, sed sine opibus, sine servis, sine atello, expulsus. Oliva l. 6. Strom. §. Dominus meus, & Deus meus.

Cernens Aina Angelum stantem in via evaginatio gladio, avertit se de itinere, & ibat per agrum. Num. 22. 23. &c. Non inlitit viae, quam semel fuerat ingressa; sed ubi, quod latebat antea periculum, novit; infueti gradus semita prudenter elegit; fatiusque duxit poenitentiam, quam pertinaciam. Naxera in Jos. 2. §. 37.

Peccavi! revertere. 1. Reg. 26. 21. Vel Saul Davidis probitate perspecta, non modo ab eo insectando resiliit; sed stultè se in eum procellam motam confessus est. Oliva l. 11. Strom. §. Revertimini &c.

Obsecro, ut novis epistolis veteres Aman litera insidiat oris, & hostis Judaeorum corrigantur. Esther 8. 5. Da mihi, non dico imperantem super centum viginti septem provincias, sed Coriolis praesidentem; qui scriptas à se literas corripit patiatur. Oliva l. 11. Strom. ibid.

Revertimini ad iudicium. Dan. 13. 49. Confertum erat totum iudicium omni jure servato &c. & tamen retractare sententiam, quaestionem repetere, unius ad vocem pueri: non indecorum rati palinodiam, ubi de fama pudicitiae agebatur &c. Oliva l. 11. Strom. ibid. unde fufius hoc ibi deductum.

Ex Novo.

Quis est hic, qui loquitur blasphemias? Luc. 5. 21. Mox, visò sanati paralytici miraculo, magnificabant DEUM. v. 26. Oliva l. 6. Strom. cit.

Dominus meus, & DEUS meus! Jo. 20. 28. Non crediturum se dixerat Thomas, nisi Christi vulnera suis manibus contrectasset; quibus tamen intactis, & credidit, & adoravit; felix propositi sui, & desertor, & transfuga. Tam salutare est, à sua sententia discedere, ubi in meliora transiit. Oliva l. 6. Strom. ibid.

Quanta Dominus signa ostendit Paulo, ut convertatur. Act. 9. 4. Ad Ninive convertendum satis erat una vox Jonæ. Sic & ad David Nathan. Zelus Judaismi in Saulo verti debuit in Zelum pro Christo contra Judaismum: qui antè pro Judæis disputavit, nunc pro Christo. Sylv. in Apoc. 3. §. 58.

Dabo ei sedere mecum in throno meo. Apoc. 3. 21. Promittitur huic Episcopo specialis honor, quia provocatur ad difficilem virtutem, retractationem sententiae suae. v. 17. diversum. Hinc laude dignissimus Augustinus scribens libros Retractationum. Sylv. hic.

Varia alia Motiva.

Salus autem, ubi multa consilia. Prov. 11. 14. Non solum ad salutem conducit bonitas consiliorum; sed & numerus. Ille sibi salutem promittat, qui non unum solum consilium habet, sed

multa alia, quae pro rerum occasionibus possit variare. Baeza t. 2. l. 11. c. 1. §. 16.

Manus illius plenae jacinthibus. Cant. 5. 14. Rich. à S. Viç. lapis iste cum aura mutatur. Sic sunt boni, quia pro tempore mutantur, sed ad caelestium conversiones.

Observat Albertus Magnus, quod nullum alium Christum traxit ad se per longum sermonem, ut Nicodemum. Jo. 3. 1. &c. Uno verbò vocavit piscatores Matth. 4. 19. Erat scilicet Nicodemus Magister in Lege, senio confectus in suis opinionibus. Sylv. in Matth. 5. §. 7.

Romani maximus author Tullius eloqui, nullum unquam verbum, inquit, quod revocare vellet, emisit. Quae quidem laus, quamvis praclarissima videatur; tamen credibilior est de nimium fatuo, quam de sapiente perfecto. S. Aug. ep. 7.

Nunquam errari tutius existimo, quam cum in amore nimio veritatis, & rejectione nimia falsitatis, erratur. S. Aug. l. de mendac. cap. 1.

Nihil peccare, solius Dei est; emendare, sapientis est - id tamen difficile: quid enim tam rarum quam ut invenias virum, qui seipsum coarguat, & factum condemnet suum? Itaque rara poenitentia repugnat enim natura, repugnat verecundia. S. Ambr. ep. 3. ad Simplicianum.

Sapientis est mutare consilium. Optima constantia, quae non concepti semel erroris, sed rationis assecta est. Nonnunquam protervitas, pertinaciaque, constantiae titulum falso sibi vendicat. Non est constantia, sed obstinatio; quae, etiamsi ratio appareat, aut se oculis veritas, ingerat, ceptis insistit; quaeque honestius judicat, errores coeptos tueri, quam consilium mutare. Illa vox quod scripsisti scripsisti, superbum redolet, non sapientem. Quod bene scriptum erat, nullis precibus, nullis artibus erat delendum; sed hoc, non quia scriptum, sed quia iuste scriptum. Naxera in Jos. 2. §. 37.

§. X.

Consiliarii.

Num. 1.

Bonorum Symbola.

Fecit me quasi patrem Pharaonis. Gen. 45. 8. id est, rectorem, consiliarium, moderatorem. Sic rex Tyri suum consiliarium intimum, puta Hiram, vocat patrem suum. 2. Par. 2. 13. Corn. in Gen. 45. *Si oculus tuus dexter.* Matth. 5. 29. Non incongrue dexter oculus potest accipi, dilectus amicus, & Minister in divinis operibus, & in divinis rebus consiliarius; cui non est parcendum, ne abiciatur; si nos vult scandalizare. Ven. Beda hic.

Viginti quatuor seniores. Apoc. 4. 4. Pineda in Job 19. n. 3. censet, in his 24. Senioribus, qui sunt quasi Seniores, & consilarii Sapientiae divinae, notari, quales esse debeant principum consilarii. I. Senes sint, qui prudentia pollent. II. Ut sint circumamicti vestimentis albis: ut scilicet sinceritate, & candore animi, pollent; nullaque cupiditas, aut metus, rectum iudicium depravet. III. Ut habeant coronam in capite, hoc est, praedii